

KNJIŽNICA STUDIJSKOG CENTRA SOCIJALNOG RADA: RAZVOJ DO PROCESA INFORMATIZACIJE

SAŽETAK

Rad prikazuje povijesni razvoj knjižnice današnjeg Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu do procesa informatizacije. Metodom polustrukturiranog intervjua te deskriptivnom i analitičko-sintetičkom metodom rekonstruira se razvoj knjižnice i njena uloga u podizanju kvalitete edukacije studenata socijalnog rada te razvoju znanstvenog područja socijalnih djelatnosti. Rad nadalje istražuje i valorizira ulogu knjižničarki u tim procesima.

UVOD

Knjižnica Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (današnji puni naziv, dalje u tekstu bit će korišten naziv Studijski centar socijalnog rada, odnosno samo Studij) osnovana je odmah po osnutku tada prve škole za socijalne radnike 1952. g. u tadašnjoj Jugoslaviji i radila bez prestanka tijekom svih promjena unutar te institucije. Njen je razvoj stoga najuže povezan s razvojem kako same institucije tako i s razvojem socijalnih djelatnosti u cjelini. Tijekom svog djelovanja bila je na svoj, poseban način, svojevrsan odraz zbivanja i promjena u pro-

¹ Mr.sc. Ksenija Švenda Radeljak, knjižničarka, e-mail: kradelj@pravo

Pregledni članak
Primljeno: kolovoz, 2009.
Prihvaćeno: studeni, 2009.
UDK 027.7 (091)

Ksenija Švenda-
Radeljak¹
Pravni fakultet Sveučilišta u
Zagrebu
Studijski centar socijalnog rada

Ključne riječi:

knjižnica visokoškolske
ustanove, Studijski centar
socijalnog rada, knjižničarke.

cesu obrazovanja socijalnih radnika, razvoja profesije i djelovanja socijalnih radnika. Kako se razvoj knjižnice često može pratiti kroz razvoj institucije koja ju je osnovala, rad u glavnim crtama prikazuje i razvoj današnjeg Studijskog centra socijalnog rada u onom dijelu koji je važan za razvoj knjižnice. Stoga će u ovom kratkom povijesnom pregledu razvoj knjižnice biti prikazan kroz tri faze razvoja studija (Ajduković, 2002.) Nadalje će se pokušati valorizirati rad zaposlenica u knjižnici (bez obzira na njihovo stručno obrazovanje) od kojih je svaka ostavila neki trag u funkcioniranju i napretku knjižnice. Prati se razvoj knjižnice od pomalo nedefiniranog dijela službi više škole do jasno profilirane knjižnice visokoškolske ustanove u skladu s propisanim standardima. Rad teži prikazati razdoblje knjižnice prije informatizacije, dakle rad u tradicionalnom okruženju. Informatizacija knjižnice donijela je mnogo promjena u dotadašnjem radu, stoga bi taj prikaz zahtijevao drugačiji pristup i valorizaciju, te će biti zasebna tema nekog drugog rada.

METODOLOGIJA RADA

Kako je ovaj rad povijesnog karaktera, najveći dio izvora bila je arhiva Studijskog centra socijalnog rada kao i arhivska građa knjižnice. Nađeni dokumenti obrađeni su analitičko-sintetičkom metodom. Osim njih, proveden je polustrukturirani znanstveni intervju s diplomiranom knjižničarkom, prof. Ksantom Weiner, pretposljednjom knjižničarkom Studija. Dobiveni podaci obrađeni su deskriptivnom metodom (Mejovšek, 2008.)

RAZVOJ STUDIJSKOG CENTRA SOCIJALNOG RADA: TRI FAZE

Socijalni rad u Hrvatskoj imao je tradiciju mnogo prije nego što se pristupilo formalnom obrazovanju socijalnih radnika. Može se pratiti od srednjovjekovnih cehova, preko zakonskih odredaba socijalno-zaštitnog karaktera u Austro-Ugarskoj Monarhiji, Kraljevini Jugoslaviji, rada dobrotvornih udruga, zaklada, djelovanja Crkve i još mnogih drugih oblika socijalnog djelovanja u užem i širem smislu. Kako je nakon II. svjetskog rata Hrvatska od svih zemalja tadašnje Narodne Republike Jugoslavije imala najdužu tradiciju na tom području, i prva formalna obrazovna institucija za socijalne radnike osnovana je upravo u Zagrebu 1952. godine. Jedna od mogućnosti sustavnog praćenja njenog povijesnog razvoja su tri faze kroz koje je prolazilo formalno obrazovanje socijalnih radnika kod nas (Ajduković, 2002.):

- I. faza: 1952.-1971. dvogodišnja viša škola
- II. faza: 1972.-1981. paralelni sustav obrazovanja na dvije razine dvogodišnjoj (Viša škola za socijalne radnike) i četverogodišnjoj (Sveučilišni studij za diplomiranog socijalnog radnika)
- III. faza: 1982.-Studij za socijalni rad na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Kako je unutar svake od gore navedenih faza i knjižnica imala svoje specifično mjesto u zadovoljavanju potreba korisnika i razvoja samog područja socijalnih djelatnosti u cjelini, povijesni razvoj knjižnice pratit će se unutar tih triju faza razvoja Studija socijalnog rada.

I. FAZA: VIŠA ŠKOLA ZA SOCIJALNE RADNIKE I ULOGA KNJIŽNICE U POČETNOJ FAZI RAZVOJA OBRAZOVANJA ZA SOCIJALNI RAD (1952.-1971.)

Uredbom Vlade Narodne Republike Hrvatske 17. studenog 1952. osnovana je Viša stručna škola za socijalne radnike. Naziv je 1957. promijenjen u Viša škola za socijalne radnike pod kojim je djelovala do osnutka Međufakultetskog studija za socijalni rad 1972. godine. Kako je bila prva takva ustanova u narodnoj Republici Jugoslaviji, može se govoriti o njoj kao o glednoj školi prema čijim su se iskustvima osnivale škole te vrste u drugim jugoslavenskim republikama. Istovremeno s osnutkom škole, osnovana je i knjižnica čiji je osnivač bio Savjet za narodno zdravlje i socijalnu politiku Vlade Narodne Republike Hrvatske. Prema vrsti, knjižnica je u početku klasificirana kao specijalna knjižnica zatvorenog tipa. Njeni su korisnici bili studenti i nastavnici Više škole. U početku je fond prikupljan donacijama koje se nisu mogle (čitaj: smjele) kritički prosuditi i eventualno reducirati. Stoga je jedan dio fonda bila građa političko-propagandnog karaktera te beletristika. No, paralelno s tom vrstom građe knjižnica od početka prikuplja i stručno građu, koja je u početku u formi rukom ili strojem pisanih skripti. No, stižu i knjige i to ne samo iz zemalja Istočnog bloka, već i s područja Zapadne Europe i SAD-a. To je bio rezultat međunarodnog studijskog boravka osnivača tadašnje Više škole u tim zemljama u svrhu prikupljanja međunarodnih iskustava na polju obrazovanja socijalnih radnika. Prema količini sredstava dodijeljenih budžetom kupovalo se nešto literature. Od početka se građa upisuje u inventarnu knjigu i dobiva svoj inventarni broj (prema vremenu pristizanja) koji je ujedno i oznaka prema kojoj se slaže za posudbu. Taj se broj naziva *numerus curens* i podrijetlo takve klasifikacije građe potječe još iz srednjeg vijeka. Glavni problemi takve klasifikacije su: nepreglednost (naročito za korisnika), te nužnost izrade ostalih vrsta kataloga (autorskog, predmetnog neke vrste stručnog i sl.) koji će korisniku pomoći u pretraživanju fonda. U inventarnu su se knjigu upisivali osnovni podaci o knjizi kao što su: autor, naslov, podaci o izdanju, broj primjeraka, moguća napomena...). Ovaj se način inventarizacije građe primjenjuje do danas uz neke modifikacije.

Od samih je početaka u svom fondu knjižnica imala i časopise koji su pribavljani kupnjom, razmjenom i poklonima.

Osim knjiga i časopisa, knjižnica je imala i funkciju obrade i pohrane diplomskih radova studenata koji su se upisivali u drugu knjigu kao arhivska građa i dobivali isto tako inventarni broj, te slagali kao i knjige po *numerusu curensu*. U arhivsku građu pripadali su i razni akti, statuti, sporazumi i ostali spisi koji su se odnosili na knjižnicu. Arhivska građa imala je prije

broja oznaku »A« - *numerus curens*, beletristika »B« - *numerus curens*, a stručne knjige »St« - *numerus curens*“.

Prostor knjižnice sastojao se od dvije sobe i još dvije neuređene sobe preko puta u funkciji spremišta. Bila je smještena na prvom katu gdje se i danas nalazi. Građa se slagala u ormare koji su bili dostupni samo knjižničarki. Govoreći o zaposlenicima knjižnice, koristit će se ženski oblik zanimanja s obzirom da su sve zaposlenice bile žene. Isto tako, kada je riječ o originalnom nazivlju tog doba za današnje zanimanje dipl. knjižničar/ka, koristio se naziv bibliotekar (sva zanimanja navodila su se u muškom rodu). U skladu s novim hrvatskim pravopisom upotrijebit će se naziv dipl. knjižničarka, odnosno knjižničarka, osim kada se citiraju originalni tekstovi.

O prvog knjižničarki ne znamo ništa drugo nego da je radila od osnutka knjižnice do 1955. godine. Zvala se Hela Šilinger. U dopisu (17.3.1955.) upućenom osnivaču (Savjetu na narodno zdravlje i socijalnu politiku Vlade NRH) tadašnja direktorica Više škole Valerija Singer navodi da je bibliotekarka (knjižničarka) već duže vrijeme bolesna, te »da je stoga knjižnica zatvorena i neuređena što osjećamo kao velik manjak u radu naše škole« Predlaže osnivanje »biroa za dokumentaciju socijalne politike« koji bi bio neka vrsta dokumentacijsko-referalnog centra. Tamo zaposlena osoba bila bi ujedno i knjižničar. (Singer, 1955.:1).

Slijedom dopisa na to radno mjesto primljena je Nada Frank-Fabijanović, profesorica engleskog jezika koja je dotada bila asistentica Škole narodnog zdravlja (Osobni dosje djelatnika. Arhiva Studijskog centra socijalnog rada, s.a.). Na Višu školu primljena je u svojstvu »bibliotekara službenika XIII. plaćevnog razreda«. U radnom odnosu na Višoj školi bila je od 1.5.1955. do 3.10.1955. kada je premještena u Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu. U ovom kratkom razdoblju rada razdvojila je arhivsku građu od knjiga, te počela rad na predmetnoj obradi građe. Vidljivo je to iz napomena u inventarnoj knjizi gdje se uz *numerus curens* pridodaje oznaka struke, npr. »22/Soc1«, što je očito 22. knjiga primljena u knjižnicu iz područja sociologije radničkog pokreta koji je imao brojčanu oznaku 1. koja se dodavala nadređenoj skupini Sociologija (Soc.). Uz proširenja i modifikacije ovaj se način klasifikacije u obradi knjiga koristio do primjene UDK klasifikacije (1994. god.).

Označavanje predmetnicom bilo je vrlo jednostavno riješeno. Svako područje koje je bilo građom zastupljeno u knjižnici označavalo se svojim početnim slovom. Ukoliko su postojala dva područja koja počinju istim slovom (npr. antropologija i agronomija), tada se jednoj od njih dodaje drugo slovo po redu koje je onda imalo. Primjer: antropologija = An, a agronomija = A. Donji prikaz nekoliko struka to najbolje ilustrira.

Prikaz dijela popisa struka (područja):

STRUKE

An - ANTROPOLOGIJA

A - AGRONOMIJA

Ar - ARMIJA

B - BIBLIOGRAFIJA - katalogi, popisi knjiga

Unutar jednog područja klasificira se detaljnije na posebna područja o kojima literatura postoji u fondu knjižnice. Tako, na primjer, područje filozofije je klasificirano:

Fil – FILOZOFIJA

1. Logika
2. Etika
3. Moral

Isto se predmetno označavanje nakon toga koristilo i za obradu časopisa i diplomskih radova. Danas se diplomski radovi obrađuju uz pomoć drugih predmetnih oznaka s obzirom na brojne promjene kako u društvenoj tako i znanstvenoj terminologiji.

Prilaže se skenirana stranica predmetno obrađenih diplomskih radova čiji su cjeloviti popis studenti mogli pregledati te izabrati pojedine diplomske radove za korištenje u knjižnici.

Slika 1.
Predmetna obrada diplomskih radova

- Socijalna psihološka
rehabilitacija (40-3)
- 1) Koneczi, Gyoza: Profesionalna rehabilitacija i društvena adaptacija slijepih osoba 19-42
 - 2) Nidas, Gopdam: Pismenost i sholaka sistema glasnih u 1871 17-36
 - 3) Mahes, Gyoza: Napjisi u rehabilitaciji slušne i govorne za djecu invalide u Zagrebu (Poljak) 17-49
 - 4) Gulan, Savka: Rehabilitacija invalida u vozi i njihovim gospodarstvom 17-1281
 - 5) Matrosin, Zoran: Tuberkuloza kao socijalni problem u bolnici Križevci 17-1290

U to je vrijeme knjižnica imala 1 848 knjiga, zaseban inventar domaćih časopisa kojih je bilo 89 i zaseban inventar stranih časopisa kojih je bilo 137 i bilo su svaki posebno specijalizirani u svojoj inventarnoj knjizi (Zapisnik o primopredaji biblioteke, 1955.).

Nakon premještanja Nade Frank-Fabijanić, od 1.10.1955. u knjižnici radi Breda Kogoj navedena kao »službenik bez zanimanja« s višom stručnom spremom. (Osobni dosje djelatnika, s.a.) Radila je kao voditelj centra za dokumentaciju, a poslove u knjižnici obavljala je dodatno. Ona je relativno kratko radila na Višoj školi i nije unijela neke bitne promjene u poslovanje knjižnice. Na Filozofski fakultet premještena je 22.12.1956.

Sljedeća osoba zaposlena u knjižnici ostala je u njoj raditi velik dio svog radnog vijeka i ostavila značajan trag. Riječ je o profesorici engleskog i francuskog jezika Nedi Juračić. (Osobni dosje djelatnika, s.a.)

Gospođa Neda Juračić zaposlila se na Višoj školi 30.12.1957. godine na radnom mjestu voditelja Centra za dokumentaciju socijalnog rada i biblioteke. Opis posla bio je zapravo posao dipl. knjižničara s posebnim naglaskom na prikupljanje, obradu i davanje na korištenje građe vezane uz područje koje danas nazivamo socijalne djelatnosti. Kako je po svom primarnom zvanju bila profesorica engleskog i francuskog jezika, prevodila je stručnu literaturu s tih jezika i sastavljala skripte za studente. One su se zbog nedostatne literature na hrvatskom jeziku koristile kao udžbenici u nastavi. Dio skripti se prodavao, a dio se mogao posuditi u knjižnici. Skripte u fondu knjižnice vodile su se prvo kao knjige, a kasnije kao arhivska građa.

Prof. Juračić isto tako je vodila korespondenciju fakulteta na stranim jezicima. Na tom je radnom mjestu ostala do 30.4.1971. godine kada odlazi u starosnu mirovinu. Profesorica Neda Juračić bila je prva zaposlenica knjižnice koja je radila duže vrijeme *de facto* na poslovima dipl. knjižničara i svakako unaprijedila rad u knjižnici. Unatoč nepostojanju formalne knjižničarske naobrazbe, slijedila je neke osnovne postavke svojih prethodnica, a unijela i novu kvalitetu u rad Centar za dokumentaciju čiji je bila voditelj nalazio se u prostoru knjižnice, te su se ta dva posla zapravo preklapala. S obzirom na odlično znanje stranih jezika, značajno je pridonijela podizanju kvalitete predavanja prevodeći za potrebe nastavnika stručnu stranu literaturu. Uz prevođenje profesorica Juračić preuzima i poslove oko izdavanja i distribucije tih prijevoda.

S obzirom na povećan broj korisnika (osim studenata i nastavnika korisnici postaju i prvi završeni socijalni radnici sada zaposleni u praksi), veća se pažnja pridaje nabavci literature. Odobravaju se posebna sredstva ciljno za nabavu stručnih knjiga i časopisa (definiiraju se, dakle, stvarne potrebe knjižnice), a posebna za troškove izdavanja udžbenika.

S obzirom na sličnost sadržaja i metode rada, postepeno se stapaju poslovi knjižnice i Centra za dokumentaciju pa se u Statističkom izvješću naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1964. godinu kao puni naziv knjižnice navodi: »Biblioteka i centar za dokumentaciju socijalnog rada Više škole za socijalne radnike«.

Pri korištenju građe vodila se detaljna evidencija posudbe, te se npr. u dopisu iz 1957. godine određuje da se tzv. »unikati« (riječ je o jednom primjerku knjige) ne mogu iznositi iz knjižnice, nego samo koristiti unutar nje. Brižnost knjižničarke ilustrira sljedeći prilog. Riječ je o nekoj vrsti male revizije fonda, gdje se prikazuje otpis knjiga (pod rubrikom »rashod«), opomene koje su uručene djelatnicima, te opaske knjižničarke vezane uz određen naslov.

Slika 2.

Revizija fonda iz 1957. godine

	Rashod	Opomena	Opaske
① Marks K. Kapital (univ. 1. knj. 1/Pe)	2 kom.		
② Marks K. Engels F. Izabrane djela (univ. 1. knj. 3/akt)	1 kom.		
③ Tito: Izgradnja nove Jugoslavije (univ. 3. knj. 10/Pe)	6 kom.		
④ Antolović Ivo: Primijenil se drž. strukovnjacima (univ. 143 knj. 234 Peok, Z1)	1 kom.		
⑤ Napomo pudslo i pokrveno naredjeljenje i i mimul prelinaliste Primorske Banovine (univ. 184 knj. 168/ZL)	1 kom.		
Mutata se dječja i smul. odmenuliste (univ. 353)	1 kom.		nije u reperimul
⑥ Valke it. Primijenil se realostnem dječju dodatel (univ 142 knj 326/ZL)	1 kom.		
⑦ Vosi: radzari referati na I kongresu antifosivskoga Jug. (univ. 483 knj. 474)	1 kom.		
⑧ Katić Dr. V.: Žilinske kalona i naredala fizičul. se adnastna i adnsv. službe, dodatel II (univ. 565 knj. 569)	1 kom.		
⑨ Primijenil o kolonizaciji djece na teritoriju Sarske Banovine (univ. 732 knj. 748/Pe, Z1)		dr. Vrsal	pitarka 40. II Knj. Katić Ramo o strucan institul
⑩ Ba Ton (univ. 340)	1 kom.		
⑪ Zastita ožju pri radu (univ. 1437 knj. 1410)	1 kom.		
⑫ Prosmern Dr. M.: O deljganju i mriavjengju (univ. 1474 knj. 1447)		Jana Kocel	
⑬ Venier Z. Principi organizacije i poloznje poduzetac (univ. 1712 knj. 1686)	1 kom.		
⑭ Buder O. Stul mir molle helfer (univ. 1733, knj. 1766)		prof. Buder	

Prema sačuvanim izvješćima za Statistički zavod iz godina 1957., 1959., 1960., 1961., 1964. i 1968. izrađen je grafikon prinova knjižne građe koji ima za svrhu kratki prikaz prirasta knjižnog fonda. (Juračić, 1958., 1959., 1960., 1961., 1964., 1968.)

Tablica 1.

Prinove građe prema statističkim izvještajima za dolje navedene godine

Godine	Knjige (svesci)	Časopisi (naslovi)	Novine (naslovi)	Ostalo (rukopisi, plakati, leci...)
1957.	4 360	258		412
1959.	4 765	262	6	779
1960.	5 103	276	6	779
1961.	5 713	356	7	992
1964.	5 795	398	9	2 477
1968.	5 912	441	9	2 304

Diplomski radovi studenata sada postaju temeljni dio arhivske građe knjižnice te se izrađuje popis ukupno pridošlih radova uz koju se dodjeljuje signatura prema vremenu zaprimanja u knjižnicu (*numerus curens*). Knjižnica dobiva i pisaci stroj, što umnogome olakšava rad knjižničarke.

Slika 3.

Primjer popisa diplomskih radova pisan na stroju

- 1331) Dragičević, Marija: Struktura invalida rada u brodogradilištu "Split" i mogućnosti njihove profesionalne rehabilitacije i uključivanje u proizvodni proces A-3787
- 1332) Vilenica, Zlata: Analiza podataka o provođenju profesionalne rehabilitacije invalida rada III kategorije u brodogradilištu "3 maj" u Rijeci A-3789
- 1333) Džaja, Mirjana: Smještaj djece u druge porodice na području općine Slavonski Brod A-3790
- 1334) Borojević, Mandica: Analiza formiranja i traženja fonda zajedničke potrošnje u poduzeću PTT saobraćaja Zagreb za razdoblje od 1971 do 1975 godine A-3791
- 1335) Šimić, Vladimir: Provođenje zaštite i rehabilitacije osoba oštećenog vida u općini Osijek A-3792

Pisači stroj omogućio je također izradu mjesečnog biltena prinova u koji je uključena sva građa pristigla u knjižnicu tog mjeseca.

Izrađuju se i kataložne kartice prema kataložnim pravilima što pokazuje da se zaposlena djelatnica bez obzira što nije bila formalno educirana trudila voditi knjižnicu u skladu s pravilima poslovanja. U početku su kataložne kartice bile pisane rukom, a kasnije pisaćim strojem. Postojao je mjesni, autorski naslovni i predmetni katalog. Ovaj posljednji koristio je gore prikazan popis struka koji se povremeno nadopunjavao novim strukama.

S obzirom da je bila riječ o malom kolektivu, profesorica Juračić bila je i članom komisija koje su se bavile općenito pitanjima uređenja zgrade, inventure i sl.

Odlazak profesorice Juračić u mirovinu 1970. godine gotovo se poklopio s drugom fazom u razvoju same institucije.

II FAZA: PARALELNI SUSTAV OBRAZOVANJA SOCIJALNIH RADNIKA NA DVIJE RAZINE: DVOGODIŠNJOJ I ČETVEROGODIŠNJOJ I ULOGA KNJIŽNICE U TOM KONTEKSTU

Nakon dvadeset godina kontinuiranog rada slijedeći svjetske trendove, a isto tako i potrebe društva za boljim obrazovanjem socijalnih radnika, Sveučilišno znanstveno-nastavno vijeće donosi 28. lipnja 1971., godine odluku o osnivanju Međufakultetskog studija za obrazovanje socijalnih radnika. U provođenju nastave sudjelovali su nastavnici s Pravnog, Filozofskog, Medicinskog fakulteta, te Fakulteta ekonomskih nauka i Visoke defektološke škole. Prva je generacija po tom sustavu upisana ak. god. 1972./73. Međufakultetski studij znatno je unaprijedio u deset godina svog djelovanja struku i dao socijalnim radnicima šire interdisciplinarno obrazovanje. No, u organizacijskom pogledu bilo je određenih poteškoća koje su rezultirale trima promjenama u organizacijskom i programskom radu Studija. U skladu s tim promjenama, Studij je doživio tri promjene naziva i tri organizacijska oblika:

- u razdoblju 1972./1973.-1975./1976. nazivao se Međufakultetski studij za socijalni rad, a matični fakultet mu je bio Pravni fakultet, sa svojim vlastitim znanstveno-nastavnim vijećem
- u razdoblju 1976./77.- 1979./80. djelovao je pod nazivom Sveučilišni interfakultetski studij za socijalni rad gdje je Koordinacijski odbor pri Sveučilištu rješavao sva organizacijska i materijalna pitanja. Naravno, i dalje postoji znanstveno-nastavno vijeće Studija.
- posljednje razdoblje do 1982./83. godine karakterizira promjena u nazivu koja je u funkciji integracije dvaju programa (dvogodišnjeg i četverogodišnjeg): Zajednički studij za socijalni rad. Sve se više približava integraciji s Pravnim fakultetom.

Tijekom ove faze, u knjižnici se po prvi put zapošljava dipl. knjižničarka (tadašnji naziv bibliotekar/ka). Riječ je o prof. Ksanti Weiner (Osobni dosje djelatnika, s.a.) koja se zaposlila

na tadašnjoj Višoj školi 1970. godine. Nekoliko mjeseci radila je paralelno uz dotadašnju knjižničarku prof. Nedu Juračić koja joj je pomogla u snalaženju unutar specifičnog fonda knjižnice, nabave i općeg poslovanja. Međutim, prof. Weiner nije imala nikakvih problema u preuzimanju poslova s obzirom na dobru organizaciju knjižnice i svoju stručnost. Prije zapošljavanja na tadašnjoj Višoj školi radila je u Gradskoj knjižnici kao diplomirani knjižničar. Na Filozofskom fakultetu završila je grupu povijest umjetnosti, a tijekom rada u Gradskoj knjižnici položila stručni ispit, koji je tada bio uvjet priznavanja zanimanja »bibliotekar«. S obzirom da je sa suprugom izvjesno vrijeme živjela u Gani, vrlo se dobro služila engleskim i francuskim jezikom, te je mogla nastaviti s prevođenjem stručnih tekstova i korespondencijom s inozemstvom što je bio jedan od poslova prof. Juračić. Iz gore navedenog uvoda vidljivo je kako je škola u to vrijeme prolazila kroz turbulentne promjene osuvremenjivanja nastavnog procesa kao i izgradnje znanstveno-teorijskih osnova socijalnog rada. Uprava škole bila je svjesna značenja knjižnice u tom procesu, stoga je u natječaj unijela uvjet da novi djelatnik bude upravo bibliotekar. Od novog se djelatnika očekivalo da nastavi kontinuitet dobre organiziranosti knjižnice, ali i da u skladu s promjenama u samoj ustanovi unese novine u poslovanju i radu knjižnice.

Knjižnica i dalje nosi naziv »Knjižnica i dokumentacioni centar«, a knjižničarka obavlja u nekoj mjeri i posao arhivara, prikupljajući i obrađujući arhivsku građu za Centar za dokumentaciju. Stoga i danas knjižnica ima svoj knjižni, ali i arhivski fond koji se odvojeno vode i obrađuju.

Izveštaj o radu Biblioteke i dokumentacionog centra iz 1972. godini sustavno popisuje i opisuje poslove knjižničarke. Ona obavlja poslove nabave građe (u skladu s odobrenim joj sredstvima) te u tu svrhu provodi tzv. predakcesiju. To znači da konzultira bibliografske izvore, knjižarske kataloge i ostalu pomoćnu građu. Samostalno obavlja i pretplate za časopise. Sljedeći posao je akcesija: evidentiranje, inventiranje, katalogiziranje i klasificiranje građe. U izvještaju se precizira kako se građa klasificira »prema suvremenim načelima nauke o bibliotekarstvu, a klasifikacija prema specifičnim potrebama i uvjetima struke« (Weiner, 1972.). Dakle, katalogiziralo se u skladu sa, općim pravilima struke, a zadržana je specifična klasifikacija područja prikazana u prvom dijelu rada.

Posao knjižničarke bio je i kompletan rad s korisnicima, te poslovi kao što su: prevođenje, korespondencija kako za potrebe biblioteke tako i za potrebe škole, reklamacije, revizija fonda, statistika i drugi poslovi tehničke naravi. Od knjižničarke se očekivala i edukacija korisnika o služenju literaturom

Kako je knjižničarka prema sistematizaciji radnog mjesta: »Rukovodilac Centra za dokumentaciju i biblioteke« gore sistematizirani poslovi u knjižnici primjenjuju se i na građu Centra za dokumentaciju koja se pohranjuje u arhiv knjižnice.(Samoupravni sporazum o sistematizaciji radnih mjesta, 1975.)

Broj skripti i rukopisa s vremenom se naravno smanjuje, kako raste izdavačka djelatnost škole.

Tako je iz izvješća za 1975. godinu vidljivo da je umnoženo (tehnikom ciklostila) ili izdano (kao knjiga) četrnaest naslova znanstveno-stručne literature iz područja socijalne politike i socijalnog rada te srodnih područja. (Izvještaj o radu Više škole za socijalne radnike 1974/75. i kalendarskoj 1975., 1975.) Poslovi vezani uz izdavaštvo isto tako su velikim dijelom bili u opisu posla knjižničarke.

Nova knjižničarka uvodi i češća izvješća o stanju fonda iz kojeg se može pratiti kontinuiran porast prinova. U izvješće se uključuje i arhivska građa, a spajaju kategorije novina i časopisa. No, osim kvantitativnog iz sadržajne analize kataloga i narudžbi, vidljiv je i kvalitativni pomak prema sve većoj specijalizaciji prema područjima socijalnih djelatnosti i srodnih područja.

Iz 1975. godine sačuvano je izvješće o prinovama koje donekle ilustriraju stanje fonda. (Weiner, 1975.)

Tablica 2.
Prinove iz 1975. godine

Godina	Knjige (svesci)	Časopisi i novine (naslovi)	Arhivska građa (naslovi)
1975.	121	43	320

Unutar ove strukture vidljiv je veći broj arhivske građe od broja knjiga. To je i očekivani rezultat s obzirom da arhivska građa uključuje: diplomatske radove studenata, doktorske disertacije i magistarske radove profesora, rukopise, skripte, brošure, plakate i dr.

Po samom dolasku u knjižnicu 1972. knjižničarka prilaže rukom pisano izvješće u kojem se navode glavni problemi koje je uočila, kao i potrebe za boljom organizacijom knjižnice:

- nedostatna sredstva za nabavu literature (poskupljenja zbog inflacije)
- potreba uvezivanja časopisa
- problemi prostora (kako ormara u koje su se stavljale knjige, tako i samog prostora gdje bi se oni fizički smjestili)
- potrebe za daktilografom zbog prepisivanja kataložnih kartica.

Knjižničarka predlaže i sljedeće novine koje su se pokazale veoma dobre za osuvremenjivanje poslovanja knjižnice.

U prvom redu predlaže otpis dijela fonda, pošto je posljednji izvršen 1964. godine. Kriterij za otpis bila je uglavnom građa koja je posuđena (i nevraćena) desetak i više godina.

Nadalje, knjižničarka predlaže prikupljanje radova profesora Više škole u svrhu kompletiranja građe Centra za dokumentaciju. Važna novina u svrhu boljeg informiranja korisnika je izdavanje bilten prinova. On se sastavljao svaki mjesec, umnožavao i dijelio profesorima, a bar je jedan primjerak bio u knjižnici dostupan zainteresiranim studentima. Bilten prinova

pratio je klasifikaciju struka u knjižnici, te tako istovremeno informirao korisnike o prinovima općenito, ali i unutar pojedinih struka. Sljedeći prilog prikazuje jednu stranu biltena.

Slika 4.

Bilten prinova iz 1976. godine

Biblioteka i Centar za dokumentaciju socijalnog rada
Više škole za socijalne radnike - Zagreb

God. 1.

BILTEN "

br. 1

Pregled prinova knjiga u 1976 god.

DJECA I OMLADINA

Soc. zaštita djece i omladine

EKONOMIKA

FILIZOFIJA

Građa knjižnice bila je organizirana u više vrsta kataloga: mjesni (prema *numerusu currensu* broj u inventarnoj knjizi koji označava vrijeme prispjeca građe u knjižnicu), autorski, naslovni, predmetni. (prema strukama koje je odredila knjižničarka – u stvari današnji predmetni katalog). Osim mjesnog kataloga, iste vrste kataloga bile su izrađene i za pretraživanje članaka u časopisima. Članci u časopisima obrađivali su se u skladu s vremenskim mogućnostima. U prvom redu pratili su se članci s područja socijalnih djelatnosti, a tek onda ostalih srodnih područja. Jedan o kriterija bio je i taj da je članak rad nekog od profesora Više škole bez obzira na područje. Na taj se način htio kompletirati njihov stručni opus.ii

Novina je i zasebno izdvajanje diplomskih radova u godišnjim izvješćima. U njima se navodi ukupan broj obranjenih diplomskih radova, kao i broj diplomskih radova unutar pojedinih struka.

III. FAZA: STUDIJ ZA SOCIJALNI RAD NA PRAVNOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Od ak.god. 1982./83. Odlukom Znanstveno-nastavnog vijeća Sveučilišta u Zagrebu u Zajednički studij za socijalni rad integrira se Viša škola za socijalne radnike, a nositelj organizacije i izvođenja programa postaje Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Administrativno-tehničke poslove i dalje obavljaju službe s Više škole, a knjižnica postaje područna knjižnica Biblioteke Pravnog fakulteta, no o njenom će posebnom statusu biti kasnije više riječi. Što se tiče organizacije školovanja, još dvije godine nakon toga postoji mogućnost upisivanja i na VI. i na VII. stupanj, te prelaska sa VI. na VII. stupanj. Od godine 1985./86. moguće je upisati isključivo VII. stupanj. U ovoj se fazi studij posljednji put preimenuje u Studijski centar socijalnog rada. Ovo preimenovanje rezultat je sve većeg razvoja znanstveno-istraživačkog rada zaposlenih profesora, te sudjelovanje u sve većem broju projekata. Godine 2000. priznaje se znanstveno polje pod nazivom: Socijalne djelatnosti kao dio područja: Društvene znanosti. Socijalne djelatnosti u sebi sadrže grane: Socijalna politika, Socijalno planiranje, Teorija socijalnog rada, Posebna područja socijalnog rada i Socijalna gerontologija. (Pravilnik o dopuni Pravilnika o utvrđivanju znanstvenih područja, 2000. Narodne novine 30/00) Time se otvara mogućnost daljnjeg znanstvenog rada i napredovanja, a socijalne djelatnosti (u cjelini) postaju utemeljena i autentična znanost. Razvoj i napredak Studijskog centra dobiva svoje novo poglavlje s otvaranjem doktorskih i specijalističkih poslijediplomskih studija u skladu s Bolonjskom deklaracijom.

Razvoj knjižnice kao sastavnice Biblioteke Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Kao što je rečeno u uvodu, ovaj će rad obuhvatiti djelovanje knjižnice od integracije u Pravni fakultet do odlaska u mirovinu prof. Weiner. Razvoj i promjene knjižnice od 1994. do danas bit će tema nekog drugog rada.

Integracijom do sada paralelnih subjekata obrazovanja socijalnih radnika iz prošlog razdoblja u Studijski centar socijalnog rada započinje posljednje i najkvalitetnije razdoblje rada. Knjižnica postaje sastavni dio Biblioteke Pravnog fakulteta, no u velikoj mjeri zadržava samostalnost. U prvom redu prostorno: knjižnica ostaje u istom prostoru, no uređuju se dvije sobe u produžetku knjižnice koje su bile do tada privatni stan. Na taj se način znatno povećava prostor za pohranu časopisa i aktualne građe. Preko puta prostora knjižnice oslobađaju se

još dvije prostorije koje imaju funkciju spremišta za manje korištenu građu i stare brojeve časopisa. Prilikom preuzimanja knjižnice od strane Biblioteke Pravnog fakulteta nije bilo primjedbi na dosadašnji rad, te je u velikoj mjeri poslovanje knjižnice nastavljeno na isti način. Jedino se na području nabave dipl. knjižničarka konzultirala s voditeljicom Biblioteke koja je u konačnici odobravalala prijedloge. Ujedno se knjižničarka mogla konzultirati sa kolegicama i kolegama iz pravne Biblioteke kod rješavanja složenijih pitanja obrade građe. Fond knjižnice se ujedno obogatio literaturom pravne tematike, te donacijama časopisa.

Radni zadaci i status riješeni su na isti način kao i na Pravnom fakultetu. Njime se precizno utvrđuju zadaci djelatnika u knjižnici, kao i potrebna stručna sprema. U ovom razdoblju knjižničarka napokon prestaje s poslovima koji nisu bili poslovi dipl. knjižničara (prevođenje, korespondencija s inozemstvom, izdavačka djelatnost i sl.). (Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka na Pravnom fakultetu u Zagrebu, 1985.) Porastom kvalitete i kvantitete nastave na Studiju, još se veća pažnja pridaje nabavi literature. Kao ilustracija navedenog prilaže se grafikon prinova sačinjen prema izvješćima dipl. knjižničarke. Pojedini podaci navedeni su nazivljem kako su nazivani u izvješćima.

Prinove knjižnice 1984.-1989. (Weiner, 1985., 1986., 1987., 1988., 1989., 1990.)

Tablica 3.

Knjige i arhivska građa

Godina	Knjige (naslovi)	Knjige (svesci)	Arhiva (naslovi)	Arhiva (svesci)	Ukupno
1984.	80	114	127	127	448
1985.	67	151	98	98	414
1986.	85	146	78	81	390
1987.	88	127	157	172	544
1988.	80	100	67	169	416
1989.	85	102	121	124	432

Tablica 4.

Časopisi

Godina	Domaći (naslovi)	Strani (naslovi)	Ukupno
1984.	40	5	45
1985.	41	5	46
1986.	37	11	48
1987.	29	9	38
1988.	32	9	41
1989.	32	9	41

Dostupni podaci na temelju kojih je napravljen grafikon ilustriraju stanje fonda u jednom kratkom vremenskom razdoblju. Osim ovih podataka postoji podatak za 1991. koji nije na isti način prikazao prinove, već samo ukupno stanje fonda. Fond je u 1991. godini iznosio knjige i arhivska građa: 12 521 naslova, a 14 686 svezaka. Po slobodnoj procjeni, malo više od polovine činila je arhivska građa.

Podaci pokazuju ujednačene prinove građe tijekom dostupnih godina. Dio građe dobivao se poklonima, a dio kupnjom. Jedan dio sredstava pribavlja se i tzv. »doprinomom za biblioteku« koji uplaćuju studenti prilikom upisa. Sljedeći prilog prikazuje vođenje evidencije tih sredstava od strane knjižničarke.

Slika 5.

Doprinosi studenata za biblioteku za školsku godinu 1984./85.

Upis studenata III god. Škol. god. 1984/85

1.)	Šikić Marija VI sem.	150
2.)	Bočić Branka	150
3.)	Karan Sandra	150
4.)	Feldi Suzana	150
5.)	Keser Helena	150
6.)	Arnaudović Ismilda	150
7.)	Klepa Nevenka VI sem.	150
8.)	Šutkić Danica VI sem.	150
9.)	Janjanić Jochanka VI sem.	150
10.)	Kočjan Jada	150
11.)	Tešar Jelena	150
12.)	Šoberbusić Aneta VI sem.	150
13.)	Orlić Ljiljana	150
14.)	Matijsević Smilja	150
15.)	Fabrić Marija	150
16.)	Karićević Josna	150
17.)	Stajduhar-Božić Suzana	150
18.)	Vučković Josminka	150
19.)	Stanić Branka	150
20.)	Petrović Nada VI sem.	150
21.)	Tejčić Marija	150
22.)	Rožić Vesna	150
23.)	Pačić Tomislav	150
24.)	Candelić Dražen	150
25.)	Čvetković Vojan	150
26.)	Bilen Ružica	150

26x150 = 3900

Međutim, broj studenata i nastavnika je porastu, a time i kvalitativne i kvantitativne potrebe prema knjižnici. Neriješen je ostao problem prostora i dodatnog djelatnika - pomoćnog knjižničara. Tako je fond i devedesete godine dočeka u skućenom prostoru, složen u ormare po *numerusu curensu* te time preslabo dostupan. Može se reći da je prof. Weiner u skladu s vremenom i mogućnostima koje su joj bile na raspolaganju knjižni fond organizirala na najbolji mogući način, no bilo je vrijeme za korjenite promjene.

One su nastupile s procesom informatizacije i nove organizacije knjižnice. Taj dio razvoja bit će pobliže obrađen u sljedećem radu.

Na kraju neka sama prof. Weiner iskaže svoje viđenje razvoja knjižnice Studija.

Centar za dokumentaciju socijalnog rada i biblioteka (Weiner, 2009.)

Na mjesto bibliotekara Više škole za socijalne radnike došla sam 1970. godine na kojem sam mjestu naslijedila profesoricu Nedu Juračić koja je u to vrijeme odlazila u mirovinu. Na to me je mjesto odabralo Vijeće nastave VŠSR (Više škole za socijalne radnike) na osnovu pristupnog razgovora kao i preporuke Gradske knjižnice u Zagrebu gdje sam ranije radila. Dolazak u novu radnu sredinu bio mi je uvelike olakšan srdačnim prijemom cijelog kolektiva a naročito pokojne profesorice Juračić, sa kojom sam još tri mjeseca zajedno radila i koja me je uvodila u problematiku za mene tada nove struke. Biblioteka se je u to vrijeme još borila sa problemom prostora jer se je u dijelu današnjih prostorija nalazio stan.

Nedugo nakon mog dolaska biblioteka je proširila svoje djelovanje na izdavaštvo i distribuciju skripata. Broj kako redovnih, tako i izvanrednih studenata iz godine u godinu se je povećavao. Stoga je posao na izdavaštvu i distribuciji skripata zahtijevao sve više vremena, a povećanjem broja studenata, povećavao se je i redovni bibliotekarski posao. Viša škola za socijalne radnike održavala je tada i dosta kontakata sa sličnim školama u inozemstvu kao i sa UN centrom za socijalni rad te sam vezana za te kontakte radila i prijevode dopisa i sa engleskog na hrvatski i sa hrvatskog na engleski.

Osim sa problemom prostora, a uslijed skromnih novčanih sredstava koja su odvajana za nabavku novih knjiga, biblioteka je imala u to doba i poteškoća sa povećanjem bibliotečnog fundusa i to kako knjiga, tako i časopisa.

Oslobađanjem bivših stambenih prostorija biblioteka se je konačno i proširila te dobila ne samo više prostora za pohranu knjiga, nego i poseban prostor sa odgovarajućim namještajem za nesmetan rad u samoj biblioteci. Prerastanjem Više škole za socijalne radnike u Studij za socijalni rad pri Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, poboljšala se je i nabava knjiga te je tako biblioteka mogla bolje ispunjavati svoju svrhu – omogućiti i nastavnicima i studentima pristup ranije stečenom znanju i iskustvima drugih.

ZAKLJUČAK

Knjižnica Studijskog centra socijalnog rada svojim je razvojem i promjenama pratila promjene i razvoj institucije za čije je potrebe osnovana. Od fondom i prostorom male i skućene knjižnice Više škole do po svim standardima struke uređene knjižnice Studijskog centra socijalnog rada. No, kako ustanovu čine djelatnici, svaka od zaposlenih knjižničarki pridonijela je tom razvoju u skladu s vremenom i mogućnostima koje su im bile na raspolaganju. Prve knjižničarke, iako bez formalnog knjižničarskog obrazovanja, vrlo su se spretno i snalažljivo educirale raznim neformalnim kontaktima s kolegama iz drugih sličnih knjižnica. Velik su dio vremena i same dodavale inovacije, prilagođavale postojeća pravila boljem funkcioniranju knjižnice, te unosile promjene gdje god je to bilo moguće. Unatoč problemima koji i dan danas prate male specijalne i visokoškolske knjižnice činile su sve kako bi korisnici došli do potrebne literature. Taj posao je mnogo puta bio inter i multidisciplinarnan, te zahtijevao veliku količinu znanja, spremnost na sve vrste poslova, od najviših specijalističkih do fizičkih. Zahvaljujući temeljima koje su one postavile, knjižnica se bez obzira na porast građe i složenost novih izazova mogla kontinuirano oslanjati i referirati na tradiciju. Na taj se način na postojeće stručno postavljene osnove mogla dopunjavati, nadograđivati i rasti kvalitetom i kvalitetom prema novim potrebama korisnika.

LITERATURA:

1. Ajduković, M. (ur.) (2002). **50 godina Studija za socijalni rad: 1952.-2002.** Zagreb: Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. **Bilten: Pregled prinova knjiga u 1976. godini.** Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
3. **Izveštaj o radu Više škole za socijalne radnike 1974./75. i kalendarskoj 1975. g.** Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
4. Juračić, N. (1957). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1958. godinu.** Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
5. Juračić, N. (1960). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1959. godinu.** Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
6. Juračić, N. (1961). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1960. godinu.** Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
7. Juračić, N. (1962). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1961. godinu.** Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada..
8. Juračić, N. (1965). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1964. godinu.** Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
9. Juračić, N. (1969). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1968. godinu.** Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.

10. Mejovšek, M. (2008). **Metode znanstvenog istraživanja : u društvenim i humanističkim znanostima**. Jastrebarsko: Naklada Slap.
11. **Osobni dosje djelatnika: Breda Kogoj**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
12. **Osobni dosje djelatnika: Ksanta Weiner**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
13. **Osobni dosje djelatnika: Nada Frank-Fabijanović**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
14. **Osobni dosje djelatnika: Neda Juračić**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
15. **Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka na Pravnom fakultetu u Zagrebu (1985)**. Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu.
16. **Pravilnik o dopuni Pravilnika o utvrđivanju znanstvenih područja (2000)**. Narodne novine 30/00.
17. **Pregled odobrenih sredstava godišnjim budžetom za 1957. i predviđena sredstva za 1958. godinu (1957)**. Narodna republika Hrvatska Savjet za socijalnu zaštitu.
18. **Primopredaja biblioteke (1955)**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
19. **Samoupravni sporazum o sistematizaciji radnih mjesta (1975)**. Zagreb: Viša škola za socijalne radnike.
20. Singer, V. (1955). **Asistent – biro za dokumentaciju socijalne politike – osiguranje radnog mjesta**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
21. **UCB Donation: List of Books**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
22. **Upitnik za specijalne biblioteke**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
23. **Zapisnik o primopredaji knjiga (1965)**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
24. Weiner, K. (1972). **Izvještaj o radu biblioteke – dokumentacionog centra u 1972. godini**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
25. Weiner, K. (1985). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1984. godinu**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
26. Weiner, K. (1986). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1985. godinu**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
27. Weiner, K. (1987). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1986. godinu**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
28. Weiner, K. (1988). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1987. godinu**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
29. Weiner, K. (1989). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1988. godinu**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.
30. Weiner, K. (1990). **Statistički izvještaj naučnih, stručnih i narodnih biblioteka za 1989. godinu**. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada.

31. Weiner, K. (2009). **Centar za dokumentaciju socijalnog rada i biblioteka**. Interni dokument. Zagreb: Arhiva Studijskog centra socijalnog rada

Ksenija Švenda-Radeljak
Faculty of Law, University of Zagreb
Department of Social Work

LIBRARY OF THE DEPARTMENT OF SOCIAL WORK: LIBRARY'S DEVELOPMENT AND INFORMATISATION

SUMMARY

The paper presents historical development and informatisation of the library within the present Department of Social Work of the Faculty of Law at the University of Zagreb. The historical development of the library, its role in improving quality of social work students' education as well as the development of research dimension of social services is reconstructed in the traditional library environment using the method of half-structured interview as well as the descriptive and analytic–synthetic method. Furthermore, the paper explores and estimates the role of female librarians in the named processes.

Key words: *university library, Department of Social Work, female librarians.*

